

Møtereferat – Møte 2/2018

Sak:	Oppfølging av Statnetts utøvelse av systemansvaret i drift		
Møtedato:	14. 11. 2018	Kl.: 12:00-14:00	Sted: Statnett
Møteleder:	Astrid Ånestad	Referent:	Ragnhild Aker Nordeng
Innkalte:	Statnett: Tom Tellefsen, Idar Gimmestad og Arne Kjell Nystad. NVE: Lars Ekern, Stian Henriksen, Astrid Ånestad, Toril Naustvoll Gange, Ragnhild Aker Nordeng, Sigrun Kavli Mindeberg		
Saksbehandler:	Astrid Ånestad	Dato/sign.:	
Saksnr.:	NVE: 201700007	Arkiv:	
Kopi:	NVE: Torfinn Jonassen, Tore Langset, Vivi Mathiesen		

Pkt.	Dagsorden:	Ansvar
1	Godkjenning av agenda Agenda godkjent. 4 saker til eventuelt.	Alle
2	Orientering om forhold i drift og utøvelse av systemansvaret <u>Nord-Norge</u> Mye vindkraft skaper problemer for driften i Finnmark. Systemansvarlig har redusert kapasiteten mot Russland, sendt ut vedtak om rekvirering av effektreserver for nedregulering i regulerkraftmarkedet og satt opp systemvern som tiltak for å forbedre situasjonen. I 2018 har det vært en del timer med flaskehals og begrensninger på kapasiteten ut av NO4, grunnet utkoblinger hovedsakelig på norsk side, som følge av oppgraderinger i nettet. Idriftsettelse av Ånstadblåheia vindpark (50 MW) kan gi bedre forsyningsikkerhet i Lofoten til vinteren. <u>Trøndelag</u> Roan (255MW), første delen av vindkraftanlegget på Fosen idriftsatt. Driftsforstyrrelser trolig som følge av geomagnetisk storm. <u>Vestlandet</u> Svekket driftssikkerhet i Bergensregionen i 2019 som følge av nedleggelse av Energiverk Mongstad, økt forventet last og ombygginger.	Statnett

	<p>Flommen som oppsto i uke 42 førte til anstrengt drift på grunn av store vannmengder og fare for flomskader. Statnett økte kapasiteten ut av området ved å dele opp nettet i flere fullastede radialer. Uten Sima-Samnanger ville det trolig vært flomskader. Statnett fattet vedtak om rekvirering av effektreserver, og avlyste planlagt driftsstans.</p> <p>I 2018 har det vært perioder med redusert kapasitet på NorNed og Skagerrak. Dette er på grunn av arbeider i nettet på norsk og nederlandsk side. Tyske kraftpriser har hatt noe større dag/natt-variasjoner enn NO2-prisen.</p> <p><u>Nordisk balanse</u></p> <p>Stormen Knud ga ny nordisk rekord av vindkraftproduksjon i Norden på det høyeste 13 900 MW, som tilsvarer litt over halvparten av Norges makslast.</p> <p>Høy vindkraftproduksjon, redusert kapasitet i Hasle pga. planlagte utkoblinger og flom i Sverige gav store utfordringer med regulering i det nordiske kraftsystemet 8-9. mai. Statnett kunne ikke aktivere nedreguleringsbud i Norge pga. flaskehals. Dette førte til en regulerkraftpris på – 1000 Euro i Sverige og Finland. De nordiske TSO'ene arbeider med problemstillingen, blant annet ved å lage bedre prognoser for vindkraft.</p> <p><u>Prognoser for forbruk</u></p> <p>29. oktober var det store ubalanser i systemet på grunn av feilslåtte prognoser for forbruk hos aktørene. Enkelte timer var det oppregulert mer enn 3000 MW i det nordiske regulerkraftmarkedet. Statnett tror feilen skjedde på grunn av uventet kaldt vær. De arbeider med å forbedre prognosene på forbruk.</p>	
3	<p>Orientering om planlagt drift</p> <p>Statnett forventer redusert kapasitet for NO3 og NO4 i perioder i 2019.</p> <p>Statnett har oppdatert UMM ang. begrensninger på Skagerrak og NorNed pga. vestre korridor.</p>	Statnett
4	<p>Frekvenskvalitet</p> <p>Statnett presenterte frekvenskvaliteten. For 2018 har den vært bedre enn for 2016 og 2017. Statnett mener noe av årsaken er at de har kjøpt aFRR gjennom hele året. Tidligere har man ikke kjøpt på sommeren.</p>	Statnett
5	<p>Status – energi, effekt, kapasitet</p> <p>Statnett informerte om fyllingsgrad i budområdene og Norge samlet. Fyllingsgraden er generelt god. I NO4 er den noe lav.</p>	Statnett

6	<p>Nordisk og europeisk arbeid</p> <p>I dag lages det prognoser for NO4-FI, men det inkluderes i kapasiteten til NO4-SE1 og SE1-FI. Med flow based market coupling og CACM vil det kunne være mer naturlig å ha det som en egen markedskorridor.</p>	Statnett
7	<p>Status diverse saker</p> <p><u>Klassifisering av transmisjonsnett</u></p> <p>Statnett informerer om at de vil sende nytt innspill til NVE i saken om klassifisering av transmisjonsnett for linja Eidskog-Charlottenberg.</p> <p><u>Kapasitet til NO1</u></p> <p>Statnett informerer om endring i kapasitetsfastsettelsen inn til NO1. Tidligere er kapasiteten redusert i Hasle (NO1-SE3) ved kaldt vær og mangel på reserver i NO1, den såkalte Hasletrappen. Kommende vinter ønsker Statnett å flytte reduksjonen til vestsiden av Oslo-området.</p>	NVE/Statnett
8	<p>Eventuelt</p> <p><u>Endringer i systemdriftsavtalen</u></p> <p>NVE informerer om at det bør lages en rutine/prosess for hvordan Statnett formidler endringer i systemdriftsavtalen. NVE følger opp arbeidet.</p> <p><u>Prognoser av forbruk</u></p> <p>I forbindelse med situasjonen 29. oktober spør NVE om Statnett sitt arbeid med prognoser av forbruk. Statnett arbeider med et prosjekt hvor man skal utvikle egne prognoser for blant annet vind og forbruk. Dette er et samarbeid med Sverige. På sikt skal prognose bli så gode at man kan iverksette tiltak før ubalansene skjer, og ikke i etterkant.</p> <p><u>Kommunikasjon ifb. tørken i sommer</u></p> <p>NVE spør om Statnett var fornøyde med kommunikasjonen mellom NVE og Statnett i forbindelse med tørken i sommer. Statnett var fornøyd med prosessen.</p> <p><u>Tilknytningsavtaler</u></p> <p>Statnett informerer om situasjoner hvor det oppdages flaskehals som følge av at nettselskap har tilknyttet forbruk med avtaler om nedregulering.</p> <p>NVE: det er i dag ikke tillatt å gi tilknytning med vilkår om nedregulering. Det er derfor systemansvarliges ansvar å håndtere flaskehals i regional- og transmisjonsnettet, jf. fos § 5. Se pkt. 9 i oppfølgingsmøte 1/2016.</p> <p>I forbindelse med OEDs pågående høring om endringer i bl.a. energilovforskriften, er det foreslått en endring i tilknytningsplikten som tillater tilknytning av produksjon med vilkår om nedregulering eller utkobling. I dette forslaget legges det opp til at nettselskap og produsent kan inngå frivillig avtale om nedregulering uten kompensasjon som alternativ til nettinvestering. Det vil da være produsenten og nettselskapets</p>	NVE/Statnett

	<p>ansvar å sikre at en slik tilknytnings er driftsmessig forsvarlig, og håndtere ev. flaskehalser som følge av tilknytningen. Det er naturlig at Statnett blir informert om slike avtaler som netteier der det påvirker transmisjonsnettet og som systemansvarlig gjennom bestemmelsene i fos. Se OEDs høringsdokument for detaljer.</p> <p>Statnett: Det vil være vanskelig å skille på flaskehalser som følge av tilknytningen, og flaskehalser i samme område som skal håndteres gjennom fos-virkemidler. Nedregulering i denne forbindelse kan ikke håndteres i driftsfasen, for da vil det medføre ubalanser. Det må skje i anmeldingen i spot.</p>	
--	---	--